

Biosfärområde Östra Vätterbranterna

VERKSAMHETSPLAN 2020

Biosfärområde Östra Vätterbranterna – ideell förening

Beslutat av styrelsen 2020-01-15

Biosfärområde Östra Vätterbranterna är ett av Sveriges sju biosfärområden och ingår i Unescos för närvarande 701 biosfärområden i världen. Antalet områden i världen ökar med 10-20 st per år.

Målet med biosfärområdena är att förbättra relationen mellan natur och människa globalt genom att arbeta på ett lokalt plan. Biosfärområdet strävar också att bli ett modellområde som utvecklas till ett nationellt och internationellt område för hållbar utveckling. Vägledande för prioriteringar och fokusgruppernas arbete är biosfärprogrammet som anger både långsiktiga strategier och projekt för att förverkliga dem. Biosfärområdets vision “Vi är alla en del av Biosfären” och kärnvärdena -bevara, -utveckla och -stödja är den väg som långsiktigt bidrar till Biosfärområde Östra Vätterbranternas arbete för att uppnå de globala hållbarhetsmålen (Agenda 2030). Grundarorganisationernas engagemang har utgjort en viktig grund för bildandet av biosfärområdet och är fortsatt mycket viktiga samarbetspartner i Biosfärområde Östra Vätterbranternas utveckling.

Några övergripande områden att fokusera på 2020:

- Långsiktig finansiering för en hållbar organisation som kan driva en verksamhet för att genomföra Biosfärprogrammet 2016-2020.
- Förbereda arbetsformer och finansiering inför utvärderingen 2022 då även nästa biosfärprogram med utblick framåt ska utformas.
- Fortsätta arbetet med att hitta samarbetsformer inom privat och offentlig sektor
- Utveckla och utvärdera ambassadörernas roll
- Skapa strukturer inom föreningens organisation och fortsätta utveckla arbetsformerna för fokusgrupperna

I processen med att ta fram verksamhetsplanen för 2020 har föreningens Biosfärprogram en central betydelse. I detta anges både kortsiktiga femårs- och långsiktiga generationsmål. I presentationen av respektive fokusområde nedan anges (kursiverat) koppling till de globala hållbarhetsmålen formulerade i Agenda 2030.

Inför 2020 års arbete med verksamhetsplanen har en budgetberedningsgrupp tillsatts. Den består

av en ekonom från Finansavdelningen Jönköpings kommun, föreningens koordinator, föreningens ordförande och Länsstyrelsens representant.

Utifrån styrdokumentet har verksamhetsplan processats i biosfärföreningen;

-Förslag och synpunkter inhämtats från medlemsmötet som hölls i Uppgräna Bygdegård den 11 september 2019. (Se bilaga)

-Varje fokusgrupp har diskuterat sig fram till ett förslag till verksamhetsplan 2020 inkl kostnader inom sitt fokusområde.

Denna verksamhetsplan inkl budget har sammanställts och bearbetats inom budgetberedningen verkställande utskottet (VU) och diskuterats på styrelsemötet den 25 november 2019.

Samordning av verksamheten

Koordinator och verkställande utskottet samordnar på styrelsens uppdrag föreningens verksamhet som administration, ekonomi, bereda ärenden till styrelsearbete och projekt. I arbetet ingår också samordning av strategiskt och operativt utvecklingsarbete och samverkan med näringsliv, boende, organisationer och högskola m.fl. Regelbundna möten med de andra biosfärområdena i Sverige genom den nationella koordinatör för Biosfärprogrammet i Sverige. Styrelsearbete i nationella Biosfärrådet, samt rapportering till Unesco och samverkansorganisationer ingår i uppgifter.

Information och kommunikation

Information och kommunikationen om biosfärområdet och dess verksamhet mot allmänhet, medlemmar och andra aktörer sker genom föreläsningar i olika utbildningsorgan, hemsida, sociala medier samt genom tryckta broschyrer. Verksamheten är utåtriktad med informationsträffar och föredrag där också information om föreningens arbete sprids. Under 2020 är det i dagsläget planerat att ha två stycken medlemsaktiviteter.

FOKUSOMRÅDEN

Inom Biosfärområde Östra Vätterbranterna finns de sex fokusområdena Biosfärademien, Energi och klimat, Gastronomisk region, Levande landskap, Turism och friluftsliv och Varumärke Biosfärområde Östra Vätterbranterna. Dessutom finns integration som ett viktigt verksamhetsområde vilket ökat i aktualitet efter det att biosfärprogrammet antogs. Nedan redovisas de olika fokusgruppernas planerade verksamhet för 2020.

POSTER i VERKSAMHETSPLAN 2020

Basverksamhet

Verksamhet som är generell och inte redovisas under något fokusområde.

- Varje fokusområde har 5000 kr för att täcka kringkostnader vid möten som fika lokaler körersättning etc.
- **Växa tillsammans-integrationsprojekt** som startat 2019 och löper till hösten 2020. Finansieras via §37a medel
Kostnad 90 000 kr
- **Guidning inom biosfärområdet (201)**
För att använda de nyutbildade guidernas kunskap från högskolekursen *Natur-och kulturguide i Östra Vätterbranterna* 7,5p genomförs guidningar inom området. Allmänheten bjuds in. Kostnad för marknadsföring, transporter, och guidetjänsterna i

fält. Tidpunkt efter kursens avslut.

Kostnad 50 000 kr

- **Agenda 2030 utställningen**

Utställning som visar det geografiska området biosfärområdet utgör och de verksamheter som pågår. Även Agenda 2030 och de målen går att ta del av bla genom en lärarhandledning som finns att ta del av på biosfärområdets hemsida. Utställningen ska cirkulera till olika platser inom biosfärområdet där skolklasser kan använda den i undervisningen, utställningen kommer att finnas på ex museer och bibliotek där även allmänheten kan ta del av utställningen. Kultur och fritidsförvaltningen och koordinatör biosfärområdet ansvarar för bokning och cirkulation av utställningen

Kostnad 5 000 kr

- **Konsulttjänster**

Layoutarbete: utformning av trycksaker och broschyrer, verksamhetsberättelse.

Hålla föreläsningar efter avrop, ta emot studiebesök inom biosfärområdet efter avrop.

Tjänster som behöver utföras efter varumärkesanalysen.

Kostnad 60 000 kr

Biosfäarakademien

Deltagare i fokusgruppen: Magnus Apelqvist (ansvarig), Claes Hellsten, Ådel Vestbö-Franzén.

Biosfäarakademien arbetar med samtliga mål i Agenda 2030 med särskild tyngdpunkt på

Biosfäarakademien vill, i enlighet med biosfärprogrammet, anlägga ett brett perspektiv på lärande och kunskap. Biosfäarakademien ska arbeta med samverkan när det gäller dessa frågor och vara kontaktyta mot utbildningsväsendet från förskola till högskola samt inom forskning och utveckling. Detta för att utveckla lärande om hållbar utveckling och skapa engagemang över generationsgränserna. Biosfäarakademien är en arena för lärande för omställning till ett hållbart samhälle som förenar olika aktörers perspektiv, integrerar tidigare generationers kunskaper och erfarenheter med ny kunskap och hållbarhetsvisioner. Här vävs också social hållbarhet in på ett naturligt sätt och vi försöker utforma verktyg för spridning av hållbarhets modeller.

Biosfäarakademiens huvudsakliga verksamhet innefattar att:

integrera och problematisera olika perspektiv på hållbarhetsfrågor och samverka med olika aktörer med lärande verksamhet.

Biosfäarakademien skall initiera forskningsprojekt, som svarar mot behov i biosfärområdet strukturera samlad information och agera som länk mellan olika perspektiv.

Biosfäarakademien skall liksom övriga fokusgrupper, dokumentera kunskaper och erfarenheter och sprida dessa. Detta innefattar såväl traditionell kunskap inom området som utveckling och implementering av ny kunskap och hållbara strategier. Spridningen av kunskaper och erfarenheter kan ske i föreläsningar, exkursioner, tryckt material, filmer och sociala medier.

Planerade aktiviteter 2020

- **Biosfärambassadörerna roll ska under året formaliseras.**

Under åren har ett femtiotal ambassadörer utbildats. Deras roll och uppgift i föreningen

är värdefull men rollen behöver utvärderas inte minst med tanke på omvärldsförändringar. I det arbetet tas det med perspektiv och erfarenheter från andra biosfärområden i Sverige och struktureras som fortsatt underlag för utbildning och fortbildning.

Tidplan: vår 2020

Kostnad ännu ej klar men vi söker möjlighet att äska medel.

- **Fortbildning av Biosfärambassadörer**

Anordna en studieresa till Biosfärområde Vänersskärgården/Kinnekulle med ambassadörerna, styrelsen och medlemmar. Studier av biokolprojekt, elektrifierad väg/elfordon, sjön Vänern etc. Deltagaravgift kommer att tas ut. Detta bör vara en del av den fortbildning som skall utformas.

Tidplan: Mars 2020

Kostnad 7 000 kr

- **Guideutbildning (180)**

Högskoleutbildning för befintliga guider *Natur- och kultur guide i Östra Vätterbranterna 7,5p*. Ett samverkansprojekt mellan framför allt Friluftsrådet Jönköpings kommun och biosfärområdet, där även Smålands turism och Destination Jönköping ingår. Arbetet för biosfärområdets del innebär produktion av korta utbildnings-/informationsfilmer om biosfärområdet som används bla som utbildningsmaterial i Guideutbildningen. Bekostas av projektmedel från bla Jönköpings kommun. Även underlag till demoskyltar ingår.

Tidpunkt: våren 2020

Kostnad 87 062 kr

- **Agenda 2030 utställningen och studiematerial (184)**

Efter att utställningen färdigställts under 2019 ska den presenteras för användarna. Föreläsning av utställningen och handledarmaterialet vid 1-2 tillfällen i början av 2020. Kostnad 5 000 kr

- **Publikation av småskrifter**

-Från Öland till Lappland –landskapshistoria i ett längdsnitt av Biosfärområdet, Ådel ansvarig, ev medel från Jönköpings läns museum.

- Insamling av dialektala ord (dialektordbok gällande Ölmstad socken). Ett material hämtat från Gunnar Adolfsson. Ådel Westbö-Franzén ansvarar

-Ev ytterligare publikationer från fokusgrupper och projekt inom biosfärområdet. Fördel om finansiering kan ske från projektbudgetar.

Kostnad: 30 000:-

- **Biosfärutmaningen**

Arbetsätt för att implementera Agenda 2030 och miljöfrågor i skolarbetet på grundskolan. Nationellt och internationellt projekt där Biosfärområde Voxnadalen och Östra Vätterbranterna har anmält intresse för att vara med i en arbetsgrupp. Viktigt att även Vänersskärgården är med i det första skedet, då de har den direkta erfarenheten av att arrangera biosfärutmaningen. Biosfärrådet kan ge feedback under arbetets gång. Ha samma tema varje år. Årets tema "Vår bästa miljöåtgärd" var ett bra tema som även funkar globalt. Arbetsgruppen träffas för att färdigställa en ansökan om medel från

postkodslotteriet.

Kostnad: 4 000 kr 5 timmars arbete möte mm innan ansökan är klar

- **Naturen tar över (191)**
Samarbetsprojekt mellan biosfärområdet och Österängens Konsthall. Projektet ska resultera i ett antal offentliga gestaltningar på Österängen där alla konstverken på något sätt relaterar till biologisk mångfald. Projektet startade 2019 och slutförs 2020. Utbetalning till konsulter sker efter överenskommelse där Johanna Linder verksamhetsledare Österängens konsthall beställer timmar av biosfärområdets koordinator.
Kostnad 13 000 kr
- **Miniambassadörer**
Spridning av skrift som är under tryckning. Finansieras av beställare.
Kostnad 1500 kr
- **Naturens rättigheter**
Vi skall hålla oss informerade om projektet ,som arbetar med att göra Vättern till en juridisk person. I förlängningen kan vi ev komma att delta.
Kostnad 0 kr
- **Studiecirkel i Botanik med fältstudier i samverkan med Studieförbund**
Kostnad 5500 kr

Energi och klimat

Deltagare i fokusgruppen: Ryno Andersson (ansvarig), Christian Friis, Petra Hansson, Calle Thulin, Robin Hansson, Gudrun Käll, Nils-Erik Olofsson

Klimatförändringar är en av vår tids största utmaningar och kräver åtgärder på många områden, både för att hindra att de ökar och att effekterna av dem blir så små som möjligt. Klimatfrågan, liksom flera andra ämnen, påverkar alla fokusgruppers arbete och finns med i såväl arbete med landskapets användning som lokal matkultur samt konst och undervisning.

Agenda 2030:

Planerade aktiviteter 2020

- **Informationstillfällen om solenergi**
Anordna träffar för att informera om solceller och de stöd som finns att söka. Länsstyrelsen, företag som monterar solceller, mfl bjuds in. Möten ska hållas på Visingsö, i Örserum och i Tenhult
Kostnad: 2 000 kr, arbetet med att anordna träffarna utförs ideellt, kostnad för lokalhyra och ev fika eller annan lättare förtäring vid de tre träffarna.
- **Solcellspark**
Möjligheterna att bygga en solcellspark inom biosfärområdet har diskuterats och det

finns större aktörer som har visat intresse att anlägga en solcellspark.
Kontakt tas med Jönköpings Energi för att diskutera om det finns intresse.
Kostnad: 0 kr

- **Hållbart byggande**

Anordna workshop och föreläsningar om alternativa miljövänliga byggnadsmaterial för att väcka intresse och öka kunskapen för den typen av bostadsbyggande.

Kostnad: arbetet med att anordna träffarna utförs ideelt, för lokalkostnad och föreläsararvode avsåts 5000:-

- **Besök på biogasanläggning**

Studiebesök hos en lantbrukare som har en egen biogasanläggning.

Kostnad 0 kr

- **Minska miljöpåverkan från biltrafik**

Verka för att fler människor inom området samåker och underlätta för att komma i kontakt med varandra för att samåka. Undersöka möjligheter och intresse bland företag, kommunen och andra intressenter.

Uppmärksamma berörda organisationer på behovet av att ha möjlighet att ta sig fram på ett säkert sätt på cykel. Cykelturismen inom området ökar och det är också en framtida viktig målgrupp för besöksnäringen

Kostnad 0 kr

- **Biokol.**

Företaget Refarm arbetar med en förstudie om biokol ”Förstudie biokol i Jönköping” . Finansiering sker via Länsförsäkringar och Jönköpings Energi med LRF som samverkanspart. Biosfärområdet medverkar med kunskap genom en person i styrgruppen. Föreningens namn och logga skall användas i utåtriktad verksamhet. Projektet har full finansiering och kommer inte att belasta föreningens ekonomi.

Kostnad 0 kr

Gastronomisk region

Deltagare i fokusgruppen: Ragni Andersson (ansvarig), Christina Odén, Nina Elmsjö, Simon Jonegård, Sussi Dahlin, Conny Johansson

Fokusgruppen arbetar med att lyfta fram hållbar produktion och konsumtion av mat & dryck och måltidsupplevelser. Såväl besökare från närområdet som långväga gäster förväntar sig att kunna smaka på lokala produkter när man fikar och äter, och kunna köpa med sig produkter hem. Föreningens roll kan vara att på olika sätt uppmuntra och synliggöra de satsningar på lokal och hållbar mat som görs i biosfärområdet av råvaruproducenter, mathantverkare och matställen. Fokusgruppens deltagare har ett engagemang i flera olika verksamheter i föreningen. Det är exempelvis naturligt att jobba i nära samverkan med fokusområdet turism & friluftsliv.

Agenda 2030:

Planerade aktiviteter 2020

- **Matrundan Gränna**
Ett samarbetsprojekt med uppstart hösten 2019 där Gränna näringslivsförening är projektägare. Anordnas under Kristi Himmelfärds- helgen då besökare kommer att kunna besöka de som producerar, förädlar, säljer eller på annat sätt marknadsför mat inom området. Biosfärområdet har bidragit med 20 000 kronor inför uppstarten hösten 2019 och medverkar med kunskap inom hållbarhetsområdet. Biosfärområdets logga och namn finns med i utåtriktad verksamhet. Inga kostnader belastar Biosfärföreningen.
Kostnad 0 kr
- **Delta som samarbetspart i projektet Trappa upp**
”Trappa upp nationellt” leds av Coompanion Sverige. Med Yallatrappans koncept och metoder ska detta projekt öka sysselsättningen och det kooperativa företagandet, särskilt bland utrikes födda kvinnor som står långt från arbetsmarknaden. Det kan t.ex. handla om servering och catering. Projektet startade 2019 och ska bedrivas på flera platser i Sverige, bl.a. i Öxnehaga, där Vätterhem är en viktig samarbetspartner. Vi är samarbetspartner och ser en potential i att projektet samverkar med matproducenter i biosfärområdet.
Kostnad 0 kr
- **Föreläsningsserie om mat (194)**
Anordna föreläsningar med fokus på hållbarhet, giftfria råvaror, minskat matsvinn och närproducerade livsmedel. Projektet påbörjades hösten 2019 och avslutas 2020. Samverkan med Studieförbund.
Kostnad: Finansieras via landsbygdsutvecklingsstöd från Jönköpings kommuns näringslivsavdelning.
Kostnad 15 000 kr
- **Hemmakrog på landet**
Förstudien ”Hemmakrog på landet” är ett pilot- och samarbetsprojekt med Svensk Streetfood som projektägare och Jönköping University/JIBS och föreningen Östra Vätterbranterna som samarbetspartners. Resultatet av projektet kan presenteras vid möten som föreningen arrangerar under året.
Kostnad 0 kr

Levande landskap

Deltagare i fokusgruppen: Ellen Nystedt (ansvarig), Claes Hellsten, Ådel Vestbö-Franzén, Ryno Andersson, Johan Uhr, Carl-Johan Sanglert

Syfte att arbeta för att främja en hållbar utveckling genom att vidhålla, stärka och utveckla ett funktionellt levande landskap inom biosfärområdet. Bedömning av vilken areal och landskapskvalitet som krävs för att skapa en långsiktig ekologisk funktionalitet utgör grunden för arbetet inom fokusgrupp Levande landskap. Prioriterat är forum för både markägare, entreprenörer och föreningar där möjligheter och behov för en hållbar utveckling för en hållbar utveckling ur olika perspektiv kan diskuteras och hanteras. Arbetet med att främja ett levande landskap är en av flera

viktiga uppgifter inom biosfärområdets verksamhet. Arbeta för att hitta finansiering för Fokusgruppens verksamhet 2021. Fokusgrupp Levande landskap saknar finansiering 2021, hitta en plan för fortsatt finansiering av fokusgruppen
Agenda 2030:

Planerade aktiviteter 2020

Där inget annat anges bekostas aktiviteten av Länsstyrelsen och kommer inte att belasta föreningens budget.

- **LONA- kontinuitetsskog (182)**
Den långsiktiga effekten av projektet förväntas bli en högre medvetenhet om möjligheten att, på ett för såväl naturvärden som markägarekonomi gynnsamt sätt, bruka skogar med höga värden. Kunskapen ska vid projektets avslut finnas om detta hos såväl markägare som myndigheter och organisationer. Informationsmaterial, skogs dagar och offentliga möten är verktygen tillsammans med de demonstrationsområden (fysiska platser där åtgärder genomförts) som förväntas bli slutresultatet.
Under 2020 ska beslutas om två demonstrationsområden för skogsbyte där åtgärder genomförs. Publikationer som ska göras under verksamhetsåret bekostas till fullo av projektet.
Kostnad: 271 397 kr, Tidplan: Arbetet har pågått sedan 2018 och ska enligt projektplan färdigställas under 2020. Ev kommer projektet att förlängas till 2021.
- **Öka kunskapen om granbarkborrens ekologi och lämpliga åtgärder för ett friskt skogslandskap**
Genomföra en informationsdag med studiebesök i ett skogsområde i biosfärsområdet som i stor skala påverkats av granbarkborrar. Målgrupp är markägare och aktiva inom skogsnäringen. Dagens arrangeras av fokusgruppen i samverkan med expertis från Länsstyrelsen förvaltning av skyddade områden.
Kostnad: Ingen kostnad för biosfärsområdet. Kostnaden ryms inom budget för Länsstyrelsens projekt med vidareutveckling av fokusgruppen levande landskap.
Tidplan: Beräknad tidsåtgång; 30 timmar. Aktiviteten genomförs under mars 2020.
- **Genomförande av en Fördjupad landskapsstrategi med kulturhistoriska förtecken för Adelövs socken**
Med hjälp av projektstyrning från Ellen o Calle tar Ådel fram underlag och gör en analys för Adelövs socken.
Kostnad: Ingen kostnad för biosfärsområdet. Kostnaden ryms inom budget för Länsstyrelsens projekt med vidareutveckling av fokusgruppen levande landskap.
Tidplan: Beräknad tidsåtgång; 30 timmar. Arbetet påbörjas under december 2019 och ska vara klart under mars 2020.
- **Återuppta en dialog med Västanå golfbana om biologisk mångfald**
Genom arbetet med Grön Infrastruktur och dess arbete med BM i miljöer knutna till golfbanor runt om i hela länet förnyas kontakter med Västanå golfbana för att återuppta

den anpassade skötsel som funnits. Syftet är att uppmärksamma områdets unika och höga naturvärden. En förnyad kontakt med syfte att erbjuda en liten presentation om golfbanans unika värden och lätt uppnådda förbättringspotential på ett styrelsemöte +eventuellt medlemsmöte. Här kan särskilt möjligheten till samverkan med Wiredaholms Golfbana och Svenska Golfförbundet undersökas. Kostnad: Ingen kostnad för Biosfärsområdet. Kostnaden för arbetstid bekostas som medfinansiering inom budget för Länsstyrelsens projekt med vidareutveckling av fokusgruppen levanade landskap.

Tidplan: Beräknad tidsåtgång; 20 timmar. Arbetet påbörjas under december 2019 och fortlöper under 2020.

- **Genomföra landskapskväll i Adelöv**

Samla boende i trakten kring Adelöv och bjuda in till en inspirerande, historisk och faktsäckad kväll om deras bygd.

Kostnad: Ingen kostnad för biosfärsområdet. Kostnaden för läns museet och samt samordnares arbetstid ryms inom budget för Länsstyrelsens projekt med vidareutveckling av fokusgruppen levanade landskap.

Tidplan: Beräknad tidsåtgång; 20 timmar för Ådel. Förarbetet påbörjas under december 2019 och ska vara klart under april 2020.

- **Fortsätta arbetet med att öka lövandelen i landskapet genom projektet Lövsuccè 2.0**

Biosfärsområdet och fokusgruppen är medarrangörer när det inom biosfärsområdet genomförs fyra workshops med olika aspekter kring löv, klimat, ekonomi, skötsel, mångfald m.m. under perioden 2020-2021.

Kostnad: Ingen kostnad för biosfärsområdet. Kostnaden ryms inom budget för Länsstyrelsens projekt med vidareutveckling av fokusgruppen levanade landskap.

Tidplan: Beräknad tidsåtgång; 30 timmar. Arbetet påbörjas under december 2019 och ska vara klart under mars 2020.

- **Verka för att stärka samverkan och engagera externa med skog- och lantbruksperspektiv**

Verka för att hitta finansiering för att kunna genomföra en gemensam aktivitet med studiebesök inom ÖVB för Södra, LRF och Hushållningssällskapet

Kostnad: Ingen kostnad för biosfärsområdet. Länsstyrelsens kostnader för arbetstid som medarrangör sker som medfinansiering inom budget för Länsstyrelsens projekt med vidareutveckling av fokusgruppen levanade landskap.

Tidplan: Målet är att genomföra en aktivitet under hösten 2020.

- **Uppföljning av hamlingsträd**

I praktiken följa upp träd inom ÖVB utifrån länsstyrelsens miljöövervakningsprogram där stickprovsbaserad miljöövervakning inleds 2020.

Kostnad: Ingen kostnad för biosfärsområdet Tidplan: avstämning av Länsstyrelsens miljöövervakning under oktober 2020.

Åtgärder av lägre prioritet men som är under bevakning och kan prioriteras upp om till exempel finansiering eller andra gynnsamma förutsättningar uppstår

- **Utnyttja tomma ladugårdar till nytänkande miljöanpassad produktion.**
Ta ytterligare kontakter för att inleda dialog och eventuellt samarbete med den inom ÖVB befintliga fiskodlingen. Verka för finansiering att genomföra ett studiebesök med syfte att inspirera. Om Länsstyrelsen förlägger studiebesök till anläggningen i samband med externt möte samverkar fokusgruppen och är medarrangörer.
Kostnad: Ingen kostnad för biosfärsområdet.
Tidplan: målet är att få till en kontaktyta och ett fysiskt möte för att spåna framtidsidéer under våren 2020.
- **Arbeta för att tillämpa LEIF (Levande ekosystem i framtiden), avancerat naturvårdsunderlag på landskapsnivå**
Det vore önskvärt att arbeta för att kunna ta fram underlag i form av kartor och tabeller från Brifunkens data; utifrån flöjande frågeställning; hur långt är det kvar till målen för de sex viktigaste biotoperna i ÖVB? Var ligger de prioriterade områdena för respektive mål?
Kostnad: Ingen kostnad för biosfärsområdet. Kostnad för konsult finns inte inom ramen för befintliga projekt. Kostnaden för samordnares arbetstid med fokus på att leta extern finansiering bekostas via medfinansiering inom budget för Länsstyrelsens projekt med vidareutveckling av fokusgruppen levande landskap
Tidplan: Beräknad tidsåtgång; 30-50 timmar för analyser. Ingen tidsplan då finansiering saknas
- **Verka för att se bredare landskapsaspekter med koppling till produktion av biokol**
I praktiken genom att vara uppdaterade om något inom initierat projekt ”Förstudie biokol i Jönköping” berör levande landskap med syfte att identifiera om det finns beröringspunkter som kan fångas upp inom och/eller leda till andra projekt inom levande landskap.
Kostnad: Ingen kostnad för biosfärsområdet
Tidplan: fortlöpande informationsinhämtande.
- **Naturbeteskött WWF (179)**
Verka för att få igång varumärket naturbeteskött som verkar för att lokalt producerat kött från gårdarna i Vätterbranterna ska ha ett eget varumärke och finnas för försäljning i dagligvaruhandeln. Genomförs under förutsättning att rätt projektledare hittas.
Kostnad 90 000 kr
- Dra erfarenheter kring Länsstyrelsen arbete 2018–2019 med nyckelbiotopsrika brukningsenheter, inventering av skogsbeten samt kalkbarrskogar inom biosfärsområdet i förhållande till resterande del av länet.
- Verka för finansiering av dokumentation av natur- och kulturarv kring byn Öland.

Turism och friluftsliv

Deltagare i fokusgruppen: Helene Berg (ansvarig turism), Martha Wägeus (ansvarig friluftsliv), Lisa Bergström friluftstrateg Jönköpings kommun, Håkan Strotz, Michael Kleeman Helen Bjurulf, Lena Claesson, Anne-Lie Lokko. Biosfärledsgruppen: Anders Råsberg, Björn Jonasson, Inga Jonasson, Lena Claesson.

Som utgångspunkt i fokusgruppens verksamhet finns biosfärområdets fantastiska natur och kulturvärden. I den småskaliga och storslagna naturen och kulturmiljöerna skapas möjligheter till en mångfald av upplevelser och vistelser i naturen. Friluftsliv och turism i naturen bidrar till hållbar utveckling genom förbättrad folkhälsa, landsbygdsutveckling social och ekologisk hållbarhet.

Agenda 2030:

Planerade aktiviteter 2020

- Komplettering och uppdatering av biosfärskartan**
 Möte med inbjudna företagare inför säsongen, för att informera om kartans syfte. Ev kan möte samordnas med Gastronomisk Region och möte inom Matrundan Gränna med målsättning att de producenter och näringsidkare som vill kommer med på kartan. Mötet inkl inbjudan, lokal etc ca 10 000 kr. Komplettering av Biosfärkartan 10 000:- Jönköpings kommuns avdelning Agenda 21 går in som medfinansiering 20 000:- deras logga ska finnas med på kartan Tidplan Mars 2020
 Kostnad: 20 000 kr.
- Lonaprojekt Mera friluftsliv (183)**
 Genom olika typer av gemensamma informationsinsatser kopplade till natur och friluftsliv vill man öka antalet besökare i området. Detta för att öka kunskapen om vad vi finner i våra naturområden, hur vi hittar ut och öka tillgängligheten samt i förlängningen ge ökad folkhälsa. Projektet skall även generera ökad förståelse och samverkan mellan markägare, föreningsliv, kommun, stat och entreprenörer. Målet är att få fram gemensamma spelregler när det gäller naturturism och 'generellt friluftsliv'. Förväntat resultat är att fler personer än idag ska få del av kommunens och Östra Vätterbranternas friluftsaktiviteter.
 Målgrupperna är, förutom allmänheten, äldre, barn, unga och nya svenskar. Projektet ämnar bidra till att fler människor kommer att utforska ÖVB specifikt och kommunen generellt på cykel- och vandringsleder, i naturreservat samt även uppsöka olika aktörer i landskapet (besöksnäring, jordbruk och andra småföretag etc).
- Informationsplatser (noder) i Biosfärområdet Östra Vätterbranterna**
 Skyltar med kartor etc upprättas på sammanlagt 5 olika platser, varav en kommit upp på IKPH under 2019. Inför 2020 ska fler infonoder tillverkas, information tas fram, skyltar ska monteras på plats. Kostnad för skyltar bekostas av projektet
- Demo-områden**
 Det kommer även skapas demoområden inom ÖVB, tidigare omnämnda i biosfärområdets Unescoansökan, med pedagogiska informationsskyltar om natur- och kulturvärden, avsedda för besökare, skolor och naturliga samlingspunkter för guidningar.
”Demonstrationsområdena har uppgiften att fungera som ”landskapslaboratorier” där nya sätt att sköta marken kan testas och följas upp. De kommer även att fungera som ”noder” för turism och som ”utomhusklassrum” vid diverse seminarier och kurser.”
 Tidplan: sammanlagt 5 skyltar ska sättas upp varav två skulle kunna göras under 2020.

Kostnad: Kostnad 98 000

- **Biosfärleder** Biosfärleden i Uppgränna (en rundslinga) är helt klar. Franciskusleden finns och vi har fått lov från ansvariga för den samt länsstyrelsen att nyttja den som Biosfärled Franciskus. Vid Öland finns det leder som skulle kunna knytas samman till en rundslinga. Information, skyltning, infofoldrar, kartor återstår att göra för Öland och Franciskus. Informationen ska även in på hemsidor och naturkartan. Möjlighet till ytterligare finansiering skall undersökas. Arbetsgrupp skall tillsättas.
Kostnad 10 000:-

Varumärke Biosfärområde Östra Vätterbranterna

Deltagare i fokusområdesgruppen: Nina Elmsjö (ansvarig), Catarina Kristensson, Johan Lind, Helene Berg, Charlotte Burman

Att arbeta med att stärka varumärket sker i alla fokusområden men är också ett eget område. Genom att varumärket stärks ökar sannolikt både kunskapen om, och intresset för den verksamhet som föreningen bedriver. Ett starkt varumärke bidrar till att stärka platsens identitet, det ökar också möjligheten för det praktiska genomförandet inom hållbar utveckling. Ett exempel på prioriterad insats som berör hela biosfärområdesarbetet är att samverka med invånare, verksamma i området och andra aktörer regionalt, nationellt och internationellt för att sprida kunskapen om hållbar utveckling och biosfärområdets roll som modellområde. Att stärka varumärket sker också genom riktade insatser i det strategiska kommunikationsarbetet och för 2020 prioriteras tre insatsområden.

Agenda 2030: berör alla de globala målen

Planerade aktiviteter 2020

- **Strategiskt kommunikationsarbete**
Under hösten 2019 görs en varumärkesundersökning om vad invånare, företagare och andra verksamma i Östra Vätterbranterna känner till och har för attityd till biosfärområdet samt hur man vill att biosfärområdet ska fortsätta att utvecklas. Undersökningen omfattar dels en enkätstudie, dels en workshop. Analys och resultat av varumärkesundersökningen kommer att presenteras i en rapport som ska innehålla strategiska rekommendationer kring det fortsatta varumärkesarbetet med syfte att stärka delaktigheten i området och biosfärområdet som plats. Rapporten kommer att presenteras i december 2019 och 2020 vill fokusgruppen fortsätta arbetet med de föreslagna rekommendationerna. Först kommer det att göras en plan över vilka insatser som prioriteras.
Kostnad: 40 000 kr. Möjligheten att utöka de 40 000 kr genom externa projektansökningar kommer att undersökas.
Tidplan: Arbetet påbörjas under vintern.

- **Brun-vit skyltning**

Arbetet med att ta fram brun-vita skyltar för biosfärområdena i Sverige pågår nu på nationell nivå. Arbetet i biosfärområdet utförs i takt med det nationella arbetet. I första hand är det gränsskyltar som bör sättas upp längs huvudvägarna där man kommer in i området. För vår del handlar det om 8-10 sådana gränsskyltar.

Som ett steg två i arbetet bör informationsskyltar på särskilda platser sättas upp. Syftet med informationstavlorna är att informera dels besökare till området, dels boende och verksamma inom biosfärområdet. Bedömningen är att ett 20-tal informationsskyltar skulle behövas. Möjligheten att komplettera redan befintliga skyltar med igenkänning Brun-vit och logga skall aktualiseras när det blir aktuellt.

Kostnad: 2020 bedöms arbetet med skyltarna inte medföra några kostnader men under året behöver det tydliggöras vilka kostnader det blir längre fram för biosfärområdet dels för skyltarna i sig, dels att sätta upp dem.

Tidplan: Arbetet pågår hela året.

- **Namnet Biosfärområde Östra Vätterbranterna och logotypen**

På årsmötet den 25 april 2019 lyftes frågan att namnet Biosfärområde Östra Vätterbranterna-ideell förening är väldigt långt vilket kan vara svårt ur marknadsföringssynpunkt. Årsmötet skickade vidare ärendet till styrelsen som på styrelsemötet den 5 juni gav varumärkesgruppen i uppdrag att utreda ärendet. Arbetet kan påbörjas när delar av det strategiska kommunikationsarbetet enligt den första punkten ovan tydliggjorts och prioriterats i en plan. Översyn av logotypen kan eventuellt också bli aktuellt men är i dagsläget inte prioriterat.

Kostnad: 0 kr. Sker genom befintliga personella resurser inom varumärkesgruppen

Tidplan: Namnutredningen ska presenteras till årsmötet den 30 mars 2020.

Sammanställning av resultatet efter medlemskväll

Den 11 september 2019 hölls medlemsmötet som är rådgivande inför nästkommande års verksamhetsplan, mötet hölls i Uppgräna bygdegård. Medlemsansvarig Katarina Carthew höll i kvällens aktivitet.

Turism och friluftsliv- flera biosfärleder

- Fransciskusleden
- Jönköpings kommun (Daniel Karlsson, Lena Claesson, och Lisa Bergkvist (svårt att läsa)
- Infotavlor (fritidsförvaltningen)
- Olika föreningar tar ansvar *för olika leder /delar av leder* . Ex. Holavedsleden, John Bauerleden
- Underhåll *lederna!*

Kort filmer – Bisofärakademin

- Lokal fotoklubb

- Erik Lindfelt,
- Erik Hugander (*startade ett filmprojekt som skulle filma kunniga människor i biosfärområdet*)
- Jkpg filmfestival
- Kommunikationsprojekt – södra vätterbyggdens folkhögskola eller JU
- Plattform för att visa filmerna – Länsmuseet.
- Krister Möller

Social hållbarhet

- Informera om miljön, närområden och att vi befinner oss i ett biosfärområde.
- Skolan, förskolan
- Tenhults naturbruksgymnasium- studiebesök. Utbyte med yngre studenter på andra skolor.
- När projekt inom hållbarhet utvecklas, rådfråga experter inom beteende vetenskap. *Hur får vi till en beteende förändring. Har projektet ett lämpligt upplägg?*

Varumärke Naturbeteskött

- Utveckla konceptet med naturbeteskött
- Lokala lantbrukare: ex Säby gård, Lupiners gård, Drefseryds gård
- Identifiera strategiska distributionskanaler. Ex. Coop, Ekbergs chark, Hugos,
- Viktigt att förstå varför små slakterier läggs ner idag.
- Ny arbetsgrupp inom ÖVB-Levande landskap

Gastronomisk region - Bondens marknad (odlarens marknad)

- Äppeldalen och lokala producenter
- Rekorings- bondens marknad kan hjälpa till att uppmärksamma att rekorings finns. Sammanstråla konsumenter och producenter.
- Rekorings erbjuder ett kontaktnät av producenter
- Sensommarfest, Skördetid

Generella samverkansförslag för fokusområdet (gastronomisk region)

- Tenhults naturbruksgymnasiet – fråga dom hur de kan samverka med föreningen
- Knyt kontakt med samordnaren för den regionala livsmedelsstrategin (Region Jönköping)

Växa tillsammans – skapa nya matvanor

Utbyte av kunskap, erfarenheter kring matförvaring (bevara genom t.ex. syrning och konservering)

Samverka med:

- Koloniföreningar
- Bosniska kulturella föreningen, ett exempel, men föreningar för länder med lång tradition av matförvaring.
- Smålandsgården och Bauergården.
- Någon känd kock
- Växa tillsammansprojektet-nätverk för nyanlända

Social hållbarhet- Rid och körleder

Samverka med:

- Markägare
- Mountbike-leder
- Aneby kommun (med i biosfärområdet)

Levande landskap - vildsvin

- Logistik
- LRF
- Jägarorganisationer
- Förädlingsförslag